

TJEKLISTE for kognitive kommunikationsforstyrrelser efter erhvervet hjerneskade

Cognitive-Communication Checklist for Acquired Brain Injury (CCCABI-dk)
Et logopædisk screenings- og henvisningsredskab

Udviklet af Sheila MacDonald SLP, M.Cl.Sc. Reg.
Oversat til dansk af Isabella Arentsen, Stud. Audiologopædi

Kommunikation og hjerneskade

- Uafhængigt af sværhedsgrad kan en erhvervet hjerneskade resultere i komplekse kognitive, kommunikative, fysiske og følelsesmæssige vanskeligheder, der kræver tværfaglig vurdering.
- Denne tjekliste, CCCABI-dk, identificerer kommunikative vanskeligheder, der skal vurderes af en logopæd.
Kommunikative vanskeligheder efter erhvervet hjerneskade:
  - o Er udbredt med en rapporteret forekomst på højere end 75 %.
  - o Er et resultat af mange forskellige årsager: Ulykker med motorkøretøj, fald, hjernerystelser i forbindelse med sport, slag i hovedet, slagtilfælde, neurologiske sygdomme, hjertestop eller penetrerende hovedtraumer, mm..
  - o Omfatter vanskeligheder med at lytte/forstå, tale, læse, skrive og social interaktion.
  - o Er relateret til forstyrrelser i underliggende systemer, som er nødvendige for kommunikationen (stemme, talemuskulaturen, sprog, ordforråd, verbal fluency, kognition, tankeorganisering).
  - o Kan endda opstå efter en let hjerneskade eller hjernerystelse.
- Kognitive kommunikationsforstyrrelser er resultatet af underliggende kognitive eller tankemæssige vanskeligheder indenfor områderne opmærksomhed, hukommelse, organisering, argumentation, eksekutive funktioner, selvregulering eller nedsat informationsbearbejdning.
- Kommunikative evner er essentielle for at skabe succes i dagligdagen. Kompromitteret kommunikation kan hæmme social deltagelse, familiemæssigt samspil samt erhvervs- og akademisk succes.
- Logopæder er uddannede til at vurdere og behandle kommunikationsforstyrrelser.
- Der anbefales en fuld logopædisk udredning baseret på internationale standarder vedr. erhvervet hjerneskade (Togher et al., 2014).
- En fuld logopædisk udredning inkluderer et interview, anamnese, analyse af funktionsniveau før skaden, administration og fortolkning af standardiserede tests, kvalitative vurderinger og funktionelle evalueringer af kommunikationen i det virkelige liv.
- CCCABI giver kommunikative indikatorer for henvisning til logopæd.

Anvendelsesformål

- CCCABI er et screeningsredskab designet til at hjælpe med at påvise kommunikative vanskeligheder (efter erhvervet hjerneskade), der kræver henvisning til logopæd.
- Dette er kun et screeningsredskab, og det kan ikke erstatte en grundig logopædisk vurdering for at stille en diagnose.
- Andet personale kan bruge CCCABI som en visiteringsindikator til rapportering af, om det er nødvendigt at henvise til en logopæd.
- Logopæder kan bruge CCCABI til at screene under første møde, første interview, ved hospitals sengen eller som en klinisk opfølgning til at planlægge senere vurdering.
- Yderligere analyse af fremtræden, funktionel påvirkning samt sværhedsgraden af den kognitive kommunikationsforstyrrelse skal fastlægges af den vurderende logopæd.

Instruktioner

- Personen med erhvervet hjerneskade interviewes sammen med en kommunikationspartner (familie, ven), når det er muligt, da personen med erhvervet hjerneskade kan have vanskeligheder med at genkende egne problematikker.
- Kryds af ud for alle noterede vanskeligheder under samtalen ved at markere med flueben ✓
- En mere specifik mulighed er at registrere, om vanskeligheden er nævnt af personen selv (S), Rapporteret af andre (R) eller Observeret af interviewer (O). Du kan afmærke S, R eller O efter hvert punkt. Dette er valgfrit.
- Hvis ét punkt eller flere er afkrydset, henvises til en fuld logopædisk udredning.

Se referenceliste. Flere referencer findes på: www.abiebr.com; www.ancds.org; www.asha.org; www.caslpo.com; www.speechBITE.org

TJEKLISTE for kognitive kommunikationsforstyrrelser efter erhvervet hjerneskade (CCCABI-dk)

©Sheila MacDonald M.Cl.Sc. SLP (C), Oversat til dansk d. 4. juni 2018 af Isabella Arentsen, Stud. audiologopædi

Pågældende person: _____

Pårørende: _____

Interviewer: _____

Dato: _____

Funktionel daglig kommunikation (Aktivitet og deltagelse)

Nedsat mængde, kvalitet, effektivitet, hastighed, frekvens, uafhængighed eller udholdenhed. Forandret efter skaden.

- 1. Vanskeligheder med familie og social kommunikation
- 2. Vanskeligheder med kommunikation i samfundet (butikker, serviceområder, Internet, telefon, medicin, økonomi, juridisk)
- 3. Vanskeligheder med kommunikation på arbejdspladsen
- 4. Vanskeligheder med kommunikation i forbindelse med skole/uddannelse/akademisk præstation
- 5. Vanskeligheder med kommunikative behov ved problemløsning, beslutningstagning eller ved forsvar af egne holdninger.

Specifikke funktionsnedsættelser (Afkryds relevante felter). Henvi til logopæd, hvis der noteres vanskeligheder.

Lydlig forståelse og informationsbearbejning Mulige faktorer: Hørelse, opmærksomhed, hukommelse, receptivt sprog, forståelse, integration, argumentation og hastighed i informationsbearbejning.	☐ 6. At høre, hvad der bliver sagt, lydfølsomhed, tinnitus – Henvi til øre-, næse- og halslæge ☐ 7. Forståelse af ord og sætninger ☐ 8. Forståelse af lange udtalelser (diskussioner, forelæsninger, nyheder, TV) ☐ 9. Forståelse af komplekse udtalelser (humor, diskrete, underforståede informationer) ☐ 10. Integrering af information – Kan ikke sammensætte informationer til en konklusion eller fanger ikke pointen ☐ 11. Tendens til at misforstå eller misforholke diskussioner ☐ 12. Fokuserer opmærksomheden på, hvad der bliver sagt (distraction, udmattelse, interesse) ☐ 13. Skifte opmærksomhed fra en taler til en anden ☐ 14. Fastholde sporet i samtalen, fastholde emne ☐ 15. Fastholde tanker samtidig med tale eller lytning ☐ 16. Huske nye samtaler, begivenheder eller ny information
Udtryksevne, diskurs og social kommunikation Artikulation, ordfinding, sprog, hukommelse, opmærksomhed, social kommunikation, udtrætning, verbal fluency, argumentation, eksekutive funktioner, social kognition, perception, selvregulering.	☐ 17. Talelyde, muskelbevægelser, stemme, fluency, stammen ☐ 18. Ordfinding, ordgenkendelse, at tænke på ordet, ordforråd, ordvalg ☐ 19. Sætningsplanlægning, sætningskonstruktion, grammatik ☐ 20. Igangsætte samtale ☐ 21. Valg af emner i samtalen, tænke på, hvad der skal siges, uddybning, tilføjelse ☐ 22. Uklar, uspecifik, ustruktureret samtale ☐ 23. Overdrevent snaksalig, usammenhængende, overdrevent ordrig samtale ☐ 24. Socialt upassende kommentarer (impulsiv, vred, bandende, joking, emnevalg) ☐ 25. Nonverbale evner (øjeblikkontakt, intimsfære, ansigtsudtryk, stemmeføring, opførsel, gestik) ☐ 26. Opfattelse eller forståelse af samtalepartners signaler, følelser, kontekst, synsvinkler.
Læseforståelse Enhver form for skrevet materiale, udprint eller elektronisk.	☐ 27. Fysiske udfordringer (syn: dobbelt, sløret, synsfelt, lokalisering, smerte, træthed, svimmelhed) – henvi til øjenlæge ☐ 28. Afkodning af bogstaver eller ord, flydende højtlesning ☐ 29. Forståelse af læste sætninger, afsnit, tekster ☐ 30. Fastholde læst information over tid, huske, organisere ☐ 31. Følge med i, hvad der er læst, behov for at læse flere gange. ☐ 32. Reduceret udholdenhed ved læsning (Læser nu i ____ minutter i forhold til ____ minutter før skaden).
Skriftlig udtryksevne Enhver form for skrevet materiale, udprint eller elektronisk.	☐ 33. Fysiske aspekter ved skrivning, håndbevægelser – henvi til ergoterapeut ☐ 34. Stave ord ☐ 35. Konstruere sætninger, formulere idéer på skrift (sætningsformulering) ☐ 36. Organisere tanker på skrift (skreven diskurs) ☐ 37. Stavevanskeligheder i forhold til evner før skaden
Tænkning, argumentation, problemløsning, eksekutive funktioner, selvregulering (Forudsætning for kommunikation)	☐ 38. Indsigt, erkendelse, opfattelse af problem ☐ 39. Tage samt udtrykke beslutninger (forstå fakta, vægte fakta, fordele og ulemper, beslutte) ☐ 40. Diskutere uden at blive overvældet, ked af det eller tilbagetrukket ☐ 41. Frasortering af irrelevant information, prioritering, hovedpointer ☐ 42. Organisering, integrering, analysering, udlede, se det hele billede ☐ 43. Opsummering, forståelse af hovedpointer, udledning af konklusioner ☐ 44. Brainstorming, generering af idéer, alternativer, kreativ tænkning ☐ 45. Planlægning, prioritering, implementering, gennemførelse, evaluering, selvovervågning af kommunikation
Total	_____ # identificerede kommunikative bekymringer